

The forms of interactive studies that can be used for formation of professional communication culture for future teachers-engineers are described in detail. It is well-proven that basis of interactive forms of studies is presented through playing situations designing terms of future professional activity.

Possibilities of the use of discussion as interactive forms of studies are shown in the article. Description to the frontal and individual form of interactive studies realization is given. The features of the using a pair form of studies for formation of professional communication culture of future teachers-engineers are exposed.

The combination of different forms of interactive studies provides its complex character and assists for formation of professional communication of future specialists. An offer complex form of interactive studies is sent to bringing in of future teachers-engineers to active professionally-pedagogical communication with preparatory forms (frontal, individual) and basic (pair, collective) in the educational process.

Ключові слова: *professional communication culture, teacher-engineer, complex interactive form of study.*

*Одержано редакцією 26.05.2016
Прийнято до публікації 27.05.2016*

УДК 37.378

ІЛЬЧЕНКО Вікторія Олександрівна

студентка 4 – ДО курсу кафедри дошкільної освіти
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
e-mail: victoria_ilchenko@ukr.net

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті розглянуто аспекти екологічного виховання дошкільників засобами трудового навчання.

Ключові слова: екологічне виховання, екологічна культура, дошкільне дитинство, дослідницька поведінка.

Постановка проблеми. На сучасному етапі питання традиційної взаємодії природи з людиною вирости в глобальну екологічну проблему. Якщо люди в найближчому майбутньому не навчаться дбайливо ставитися до природи вони погублять себе. А для того щоб це не сталося треба виховувати екологічну культуру і відповідальність у людей. І починати екологічне виховання треба з дошкільного віку, так як в цей час придбані знання можуть надалі перетворитися в міцні переконання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема виховання дошкільників засобами навколишньої природи привертала увагу дослідників з давніх часів і до цього дня. Перші висловлювання в цій області можна виявити в працях Я. А. Коменського, Ж. Ж. Руссо, І. Г. Песталоцці, Ф. Фребель, а у вітчизняній педагогічній літературі у К. Д. Ушинського, А. С. Макаренка, С. Т. Шацкого, В. О. Сухомлинського та ін. Проблеми методології та теорії екологічної освіти досліджувалися в роботах С. Д. Дерябо, А. Н. Захлібного, С. Н. Глазачева, І. Д. Зверева, Н. М. Мамедова, Л. В. Масовий, І. П. Лаптева, Н. Ф. Реймерса, І. Т. Суравегиной, А. В. Миронова, В. М. Назаренко, Е. А. Турдікулової, В. А. Ушакової, Г. А. Ягодина, В. А. Левіна. Помітний вплив на дослідження проблеми визначення змісту і методів екологічної освіти старших дошкільників зробили праці С. Н. Ніколаєвої, Н. А. Рижової, Л. Д. Бобильової, В. І. Вересова, В. І. Ашкіова і С. Г. Ашкіової, Т. А. Климової, Н. А. Таранкової, Ж. Л. Васякіна.

Мета статті – проаналізувати значення та роль екологічного виховання в усвідомлено-правильному ставленні до природи дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобальної екологічної кризи, що відбувається на сьогодні, виникла необхідність в безперервному екологічному вихованні, основна мета якого полягає у формуванні усвідомленого ставлення до природи на основі виховання екологічної культури особистості. Дошкільний вік можна розглядати як

початковий ступінь екологічної освіти, оскільки саме в цей період життя дитина набуває основи особистісної культури, її базис, відповідний широкому колу загальнолюдських цінностей [1, с.32].

Міркування про екологічну проблему, про значення екологічної свідомості та культури мають безпосереднє відношення до практики дошкільного виховання. Діти рано починають помічати і цікавитися навколишніми об'єктами неживої і особливо, живої природи. Природа привертає увагу дітей сезонними змінами, яскравістю фарб, запахами, звуками. Знайомлячись з природою, діти відкривають для себе новий світ: вони намагаються потрогати руками, понюхати, розглянути. Тема цього матеріалу не нова, але необхідно з повною відповідальністю поставитися до вирішення такого питання, оскільки ця проблема є спільною для всього населення Землі: глобальна зміна клімату, виснаження природних ресурсів, зменшення запасів питної води. Все це погіршуючі умови проживання людини, а результатом цього являються – різні хвороби, від яких ми страждаємо останнім часом, а найголовніше страждають наші діти. Здобуття у дошкільному дитинстві екологічної культури, екологічної свідомості, мислення – це єдиний вихід зі ситуації, що склалася [4, с.15].

Починати екологічне виховання слід з раннього віку. Відтак, враховуючи наочно-дієве мислення дітей дошкільного віку. Знайомство дошкільників з навколишнім середовищем повинно включати спостереження, на основі яких і розвинесться інтерес до живої і неживої природи: у доступній формі слід показати дитині, що все в природі знаходиться в певному зв'язку, залежності. Для цього необхідно використовувати різні методи і прийоми. Невтомна жага нових вражень, допитливість, постійне прагнення спостерігати і експериментувати, самостійно шукати нову інформацію традиційно розглядаються в педагогіці як найважливіші риси дитячої поведінки. І так, дослідницька, пошукова активність – природний стан дитини. Саме вона породжує дослідницьку поведінку і створює умови для того, щоб психічний розвиток дитини розгортався як процес саморозвитку [5, с.23].

Особливість екологічного виховання відіграє велику роль саме в позитивному прикладі та поведінці дорослих. Тому вихователі не тільки враховують це самі, а й значну увагу приділяють у роботі з батьками. Тут необхідно досягти повного взаєморозуміння. Батьки повинні усвідомити, що не можна вимагати від дитини виконання будь-якого правила поведінки, якщо дорослі самі не завжди його дотримуються [3, с.13].

Все предметне і соціальне оточення будинку, відносини в сім'ї впливає на розвиток дитини. Виховати в дітях позитивне ставлення до природи можливо лише тоді, коли самі батьки володіють екологічною культурою. Ефект виховання дітей багато в чому обумовлений тим, наскільки екологічні цінності сприймаються дорослими як життєво необхідні. Помітний вплив на виховання дитини надає уклад, рівень, якість і стиль життя сім'ї. Діти дуже сприйнятливі до того, що бачать навколо себе. Вони поведуться так, як дорослі, що їх оточують. Уміння бачити і розуміти стан іншої живої істоти – тонка повага душі дитини, залежне від інтересу до рослини чи тварини, від ступеня розвитку спостережливості, моральних почуттів. З цього починається відповідальність за все живе [2, с.263].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, екологічна освіта передбачає, перш за все, формування у дитини емоційного, дбайливого ставлення до об'єктів живої природи, здатності бачити їх красу. Вступ людства в епоху нових взаємин з природою вимагає зміни не тільки його поведінки, але, що особливо важливо, зміни його ціннісних орієнтирів. Саме тому, однією з найактуальніших проблем сучасного суспільства є проблема формування екологічної культури особистості. Екологічна культура особистості є якісним новоутворенням особистості, що визначає ціннісне ставлення людини до себе і до навколишнього світу, вчинки, поведінку і в цілому життя людини.

Список використаної літератури

1. Криворученко Н. І. Ознайомлення дітей з працею дорослих / Н. І. Криворученко // Дошкільне виховання. – 1972. – № 9. – С. 30 – 34

2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»/Наук. кер. та заг. ред. О.Л. Кононко. – К: Світич, 2009. – 430 с.
3. Гончарова С. М. Екологічне виховання - один з аспектів виховання самосвідомості в контексті гуманізації навчально-виховного процесу / С. М. Гончарова // Екологічний вісник. – 2003. – №5-6. – С.13-14.
4. Радченко Т. Д. Сталій розвиток і екологічна освіта / Т. Д. Радченко // Доступність та неперервність екологічної освіти – вимога часу: всеукраїнська науково-практична конференція. Закарпаття 4-7 липня 2004р. – Ужгород, 2005. – С. 13-17
5. Суравегина І.Т. Методична система екологічної освіти // І.Т.Суравегина. – Радянська педагогіка. – 2009 – С. 20-25.
6. Чекаліна Т. Ідеї В. О. Сухомлинського про працю в роботі дитячого будинку (досвід) / Т. Чекаліна // Дошкільне виховання. – 1974. – № 12. – С. 23 – 26.

References

1. Krivoruchko N. I. (1972) Introduction children barely. *Preschool Education*. No.9, pp. 30-34
2. Кононко О.Л. (2009) The basic program of preschool child: I am in the world. *Sciences*. Kiev: Svitych (in Ukr.)
3. Goncharova S.M. (2003) Environmental education an aspect of identity in the context of education humanization of the educational process. *Sumy. Ecological Gazette* no. 5-6, pp. 13-14 (in Ukr.)
4. Radchenko T.D. (2004) Sustainable development and environmental education. *Uzhgorod*. pp. 13-17 (in Ukr.)
5. Suravegina I.T. (2009) Articles of environmental education, *Soviet pedagogy*. pp. 20-25 (in Ukr.)
6. Chekalina T. (1974) Ideas Suhomlinsky V.O. labor in the orphanage. *Preschool Education* no. 12 pp. 23-26 (in Ukr.)

ILCHENKO Viktoriya Oleksandrivna, Student 4 - year student

Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

e-mail: victoria_ilchenko@ukr.net

ENVIRONMENTAL EDUCATION OF THE CHILDREN UNDER THE SCHOOL AGE

Summary. Introduction. For today, humanity lives in complicated conditions of a global ecological crisis that created a need for a substantial environmental education. Its main objective is to create a conscious relationship to nature through environmental education. Preschool can be seen as an initial degree of ecological because during this life period child acquires all the basics of personal culture, its essence, the corresponding range of human values. Therefore, the most important task of a modern education shifts to the notion of the child's preparation for the research activities, teaching him of skills that are necessary for his further exploratory research. Environmental education as a new brunch of a pre-school pedagogy requires special studies that may prove the ability of the new approach to get children familiarized with nature.

Purpose. The analysis of the importance and a role of environmental education in consciously correct attitude to the nature of children under the school age.

Results. Ecological education of preschool children is the most important component of the overall educational work directed on formation of comprehensively developed personality. Particularly relevant issues of environmental education of children in kindergarten are now, in the face of rapid ecological deterioration of the planet.

Originality. To teach children to love and protect nature, it is necessary first of all to give pupils knowledge of it, to form a belief that nature has no object but only useful or harmful. Everything in nature is interconnected and is essential for human existence and life in general; to improve the educational process appropriate to use classic and non-traditional forms, methods, method of work, it helps children figure out understand causal relationships in nature to form the ability of children to see, feel and understand the beauty of the world and have aesthetic enjoy communion with him, every day is important to use as an example, the relationship to nature adults.

Conclusion. The problem of formation of the ecological culture has appeared to be the one of the most pressing problems of modern society. Ecological culture of personality defines people's relationship to themselves and to the world around us, some specific actions, behavior and the whole life itself in the context of the general attitude to all sorts of human values. In case with children environmental education involves the formation of emotional, respect for the objects of nature, the ability to see its' beauty. Therefore, the entry of mankind in the age of new relationships with nature requires not only changes of its' behavior, but most importantly, change of its' guiding values.

Keywords: *environmental education, ecological culture, preschool childhood, behavior research.*

Одержано редакцією 22.05.2016
Прийнято до публікації 26.05.2016